

Többnyelvű romani digitális mesetár

Javítókulcs az erdélyi mesékhez

Erasmus+

Nyelvtudományi Kutatóközpont – Nyelvtechnológiai és
Alkalmazott Nyelvészeti Intézet – Többnyelvűségi és
Edukációs Nyelvészeti Kutatócsoport

2023

Többnyelvű romani digitális mesetár

Javítókulcs az erdélyi mesékhez

Szerkesztette:

Babutsán Rita

Nyelvtudományi Kutatóközpont – Nyelvtechnológiai és Alkalmazott Nyelvészeti
Intézet – Többnyelvűségi és Edukációs Nyelvészeti Kutatócsoport

Budapest

2023

Összeállította:

Babutsán Rita

Szerkesztő:

Babutsán Rita

Projektvezető:

Bartha Csilla

A projekt megvalósítói:

Többsz nyelvű és Edukációs Nyelvészeti Kutatócsoport
Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége
Selye János Egyetem Variológiai Kutatócsoport

Borítóterv:

Tima Péter

Illusztráció:

Babutsán Rita

Technikai megvalósító:

Tarr Zoltán

A kiadvány a *Romani Digitális Tudástér: Innovatív romani–magyar digitális oktatási-kulturális kompetenciafejlesztés és segédanyag-csomag létrehozása regionális modellek alkalmazásával* (2020-1-HU01-KA226-SCH-094146) című projekt keretében, az Európai Unió Erasmus+ programjának pénzügyi támogatásával készült.

A projektet az Európai Bizottság támogatta. A kiadványban (közleményben) megjelentek nem szükségszerűen tükrözik az Európai Bizottság nézeteit.

**A fejetlen emberek
Javítókulcsok**

A fejtlen emberek anagramma

Date: _____

Name: _____

1. J Y Á N

J Á N Y

2. Í E L F E G S

F E L E S Í G

3. Í S H E

Í H E S

4. E G Z Í R D

G E R Í Z D

5. A L Ú T T

A T T Ú L

6. K M Ü J N E Ö J

M E J J Ü K Ö N

7. B R I Z L É Ü S

R É S Z I B Ü L

8. N M E P Í

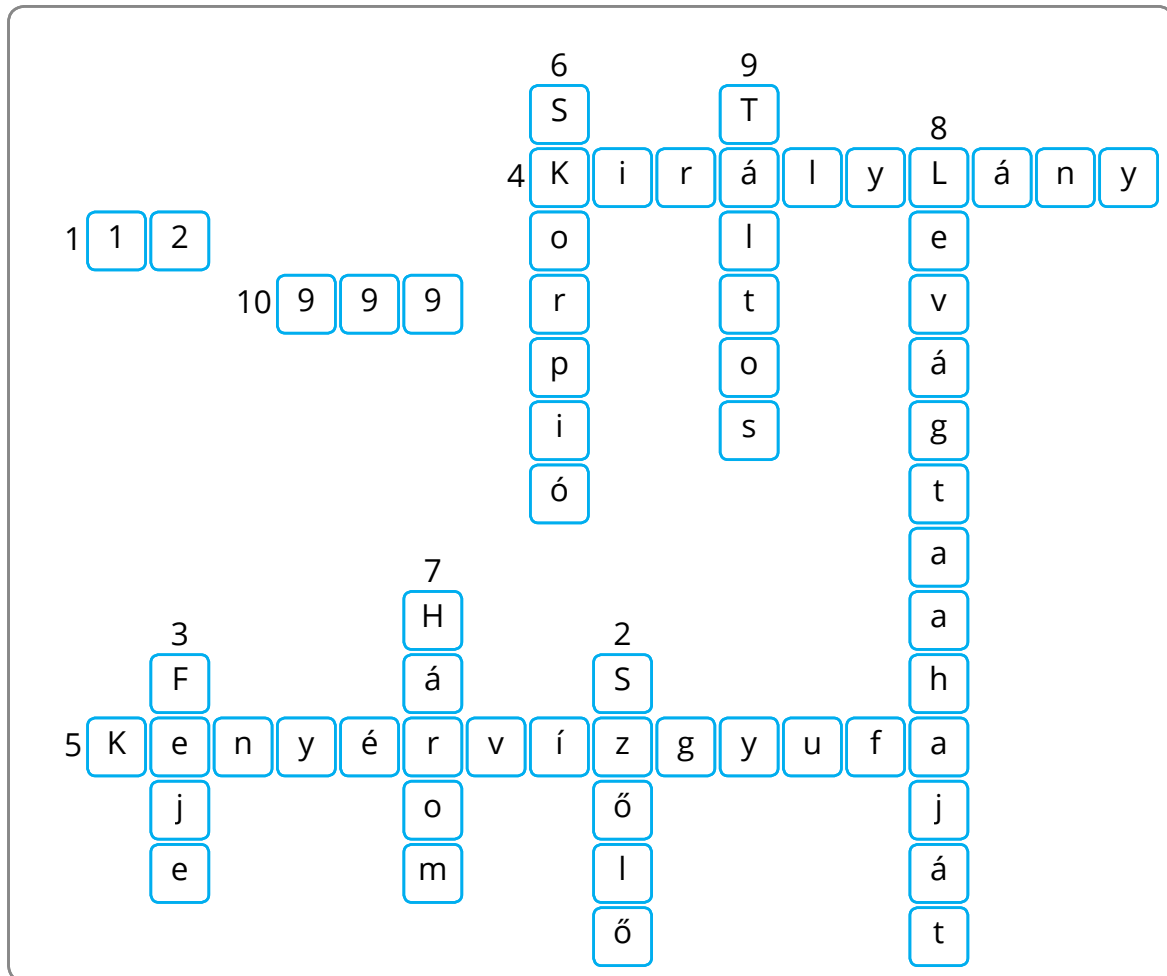
N Í P E M

9. Y K L Á Í I N R

K I R Á L Y N Í

10. I E D F E T L

F E D E L I T

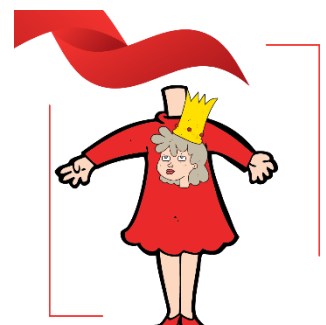
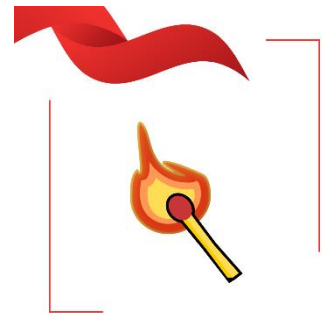
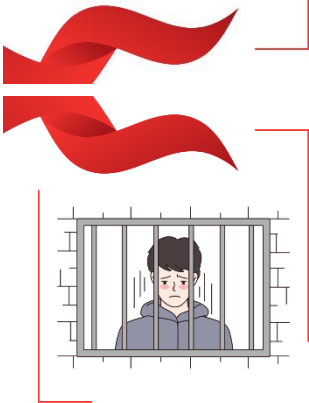
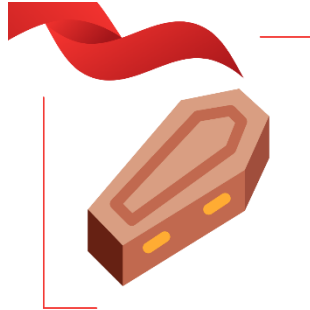

Across

- Hány vadással ment el a király? (számmal) (2)
- Kit kellett elvennie feleségül a királynak? (10)
- Mit tesznek a király mellé a koporsóba? (6,3,5)
- Hány foka volt a lépcsőnek? (számmal) (3)

Down

- Mi termett a város mellett? (5)
- Mije nem volt az öröknek? (4)
- Milyen állat hordja a holtakat? (7)
- Hány évente visz el a skorpió egy koporsót? (betűvel) (5)
- Hogyan változott át a király felesége férfivá? (7,1,5)
- Mivé változott a cigány fiú? (6)

Miért nem tudnak a fák járni?

Javítókulcsok

MIÉRT NEM TUDNAK A FÁK JÁRNI

Miért nem tudnak a fák járni - Képen megjelölés

Date: _____

Name: _____

Ő a főszereplő

Ő teljesíti a főszereplő kívánásait

Itt lakott a főszereplő

Ehhez a dologhoz kell tűzifa

Ezt kérte másodsor a főszereplő

Ezt kérte harmadszor a főszereplő

Ezt kérte negyedszer a főszereplő

Nagy épület, amelyben az istentisztelet zajlik

Itt volt a harang

Ezt kapta büntetésül a fa és az ember

A halász meg a felesége
Javítókulcsok

Quizizz

NAME : _____

A halász meg a felesége CLASS : _____

feladatok

6 Questions DATE : _____

1. A főszereplő foglalkozása: (a) _____ Itt éltek: (b) _____. Így hívták a feleségét: (c) _____. Ennyí kívánságot teljesített a hal: (d) _____

A három B tengerész

C tengerparti ház D kettő

E Sára F viskó

G Anna H halász

I négy J kacsalábon forgó palota

2. Állítsd helyre a mese cselekményének a sorrendjét!

A halász felesége egyre
nagyobbakat kíván: először
gazdag, majd király akar lenni

A halász és a felesége egy
egyszerű viskóban élnek

Egyszer a halász megment egy
koronás halat, aki megígéri
neki, hogy teljesíti a
kívánságait

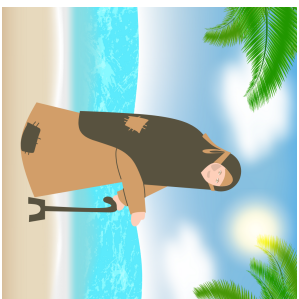
A halász és a felesége
visszakerültek a viskóba

A feleség túl messzire megy:
istenné akar válni

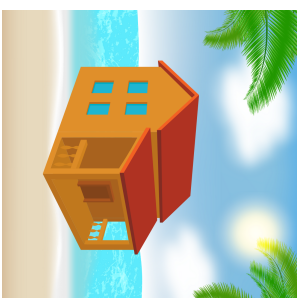

3. Milyen sorrendben jelennek meg az alábbi dolgok a mesében?
Kezdd az elsősével!

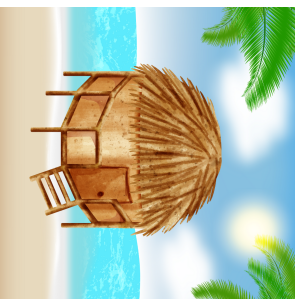
A

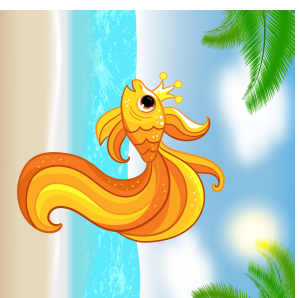
B

C

D

E

4. Párosítsd össze a szavakat a jelentésükkel!

Jó sora van

A

A

Nyomorúságos,
elhanyagolt, kicsi lakóház

Viskó

B

B

Szegény

Kevély

C

C

Jómódban él

Szűkösen él

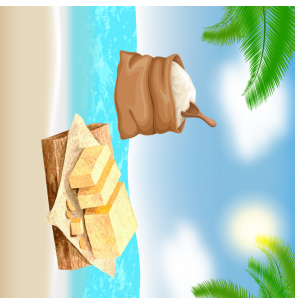
D

D

Túlzottan büszke, lenéz
másokat

5. Keresd meg a párját! (Az egyik fogalom, a másik egy kép)

A

A

Felésege Sára

B

B

Palota

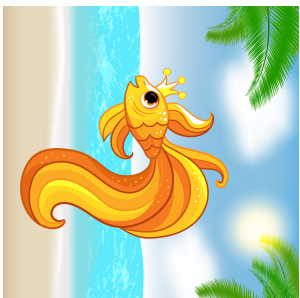

C

C

Tészta

D

D

Tenger

6. Adj a halmazoknak nevet!

(b)

(a) _____

(b) _____

(c) _____

A

Igaz

B

Nem tudjuk

C

Hamis

Answer Key

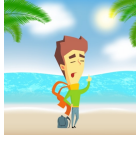
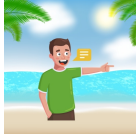

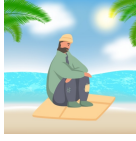
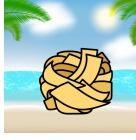

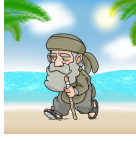

1. (a) H, (b) F, (c) E. ~~(D)~~ A 1, 5, 4 3. 3, 5, 4, 1, 2 4. 2-1, 4-2, 1-3, 3-4
5. 2-1, 3-2, 1-3, 4-46. (a) A, (b) C,
(c) B

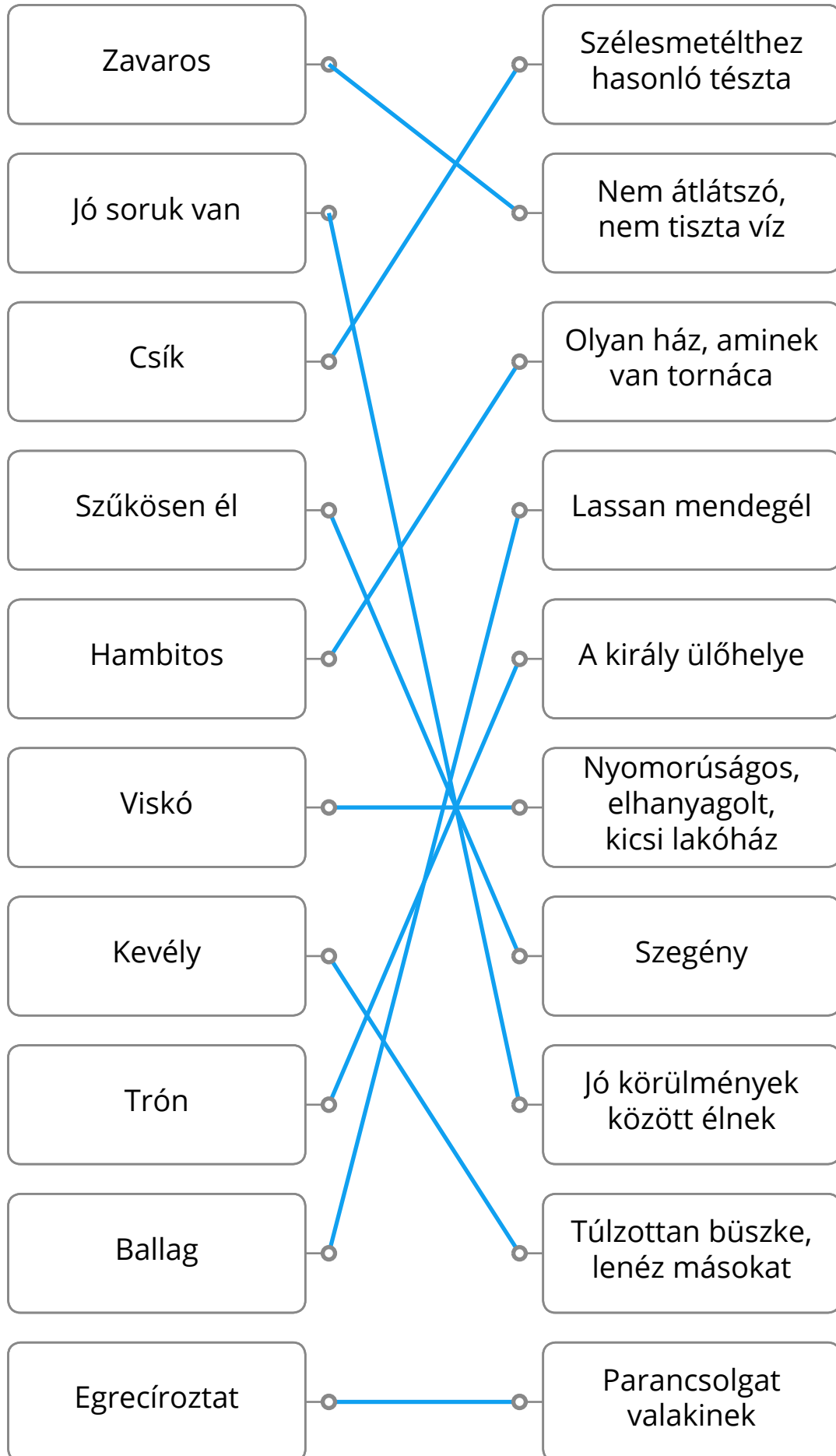

A halász és a felesége - fogalmak képes párosító

Date: _____

Name: _____

Hambitos	
Zavaros	
Trón	
Ballag	
Jó soruk van	
Csík	
Kevély	
Szűkösen él	
Viskó	
Egrecíroztat	

Miért hízik és fogy a hold?

Javítókulcsok

Miért hízik és fogy a hold?

Egészítsd ki a mondatokat!

kedves okos jómódú

Élt egy kis faluban egy szegény, **öreg** cigány.

barna kevés rövid

Amikor hazaért, látta, hogy egy **hosszú** hajú, ősz szakállú öreg ember eszi a kását.

kíváncsi rosszul van szomjas

Az öreg azt felelte, hogy nagyon **éhes**, és ezért megette a finom ennivalót.

hét forintot négy krajcárt két aranyat

Amikor a cigány **hét krajcárt** kért, az öreg megígérte, hogy karácsonykor meghálálja.

Szent István Szent Péter Mátyás király

Kiderült, hogy az öreg valójában **Szent Miklós**, és kapzsiságáért megbüntette a cigányt azzal, hogy ezentúl a holdban kell laknia.

Miért hízik és fogy a hold - képen megjelölés

Date: _____

Name: _____

- Szent Miklós
- Cigány
- Kása
- Rözsze
- Hold
- Gólya

1. g y o H e m s l r s z z e é
b l n e i e e n a
o c a k i a á u s r m k b k á ,
m i a t o a n y l
e r k s e v s e
a u l k n v m á s e r k e e k
e g m ? "

H o g y m e r é s z e l s z
b e l e e n n i a
k u k o r i c a k á s á m b a ,
a m i t o l y a n
k e s e r v e s
m u n k á v a l
k e r e s e k m e g ? "

2. d r F a á t s é s e h é
g a o v y k , s é
a m e t t á g m l e z t
a z é s p á s a r g
o u á t a k s k á c k r i ,
m e n a t m u t d
l i l n á l e l e n
i n k e . .] .

F á r a d t é s é h e s
v a g y o k , é s
m e g l á t t a m e z t
a s z é p s á r g a
k u k o r i c a k á s á t ,
n e m t u d t a m
e l l e n á l l n i
n e k i . .] .

3. n i c N s m e n z p é ,
e b ó e j m r , d e
y c e a o n s t s r á e k
e e e n z e e z r s s r
o m g h á l e l á m .

N i n c s
p é n z e m ,
j ó e m b e r , d e
k a r á c s o n y e s t e
e z e r s z e r e s e n
m e g h á l á l o m .

4. k j a L a
n o h b d a l , é s a
o l h d e n y l g e
a z e é e e s g d l !

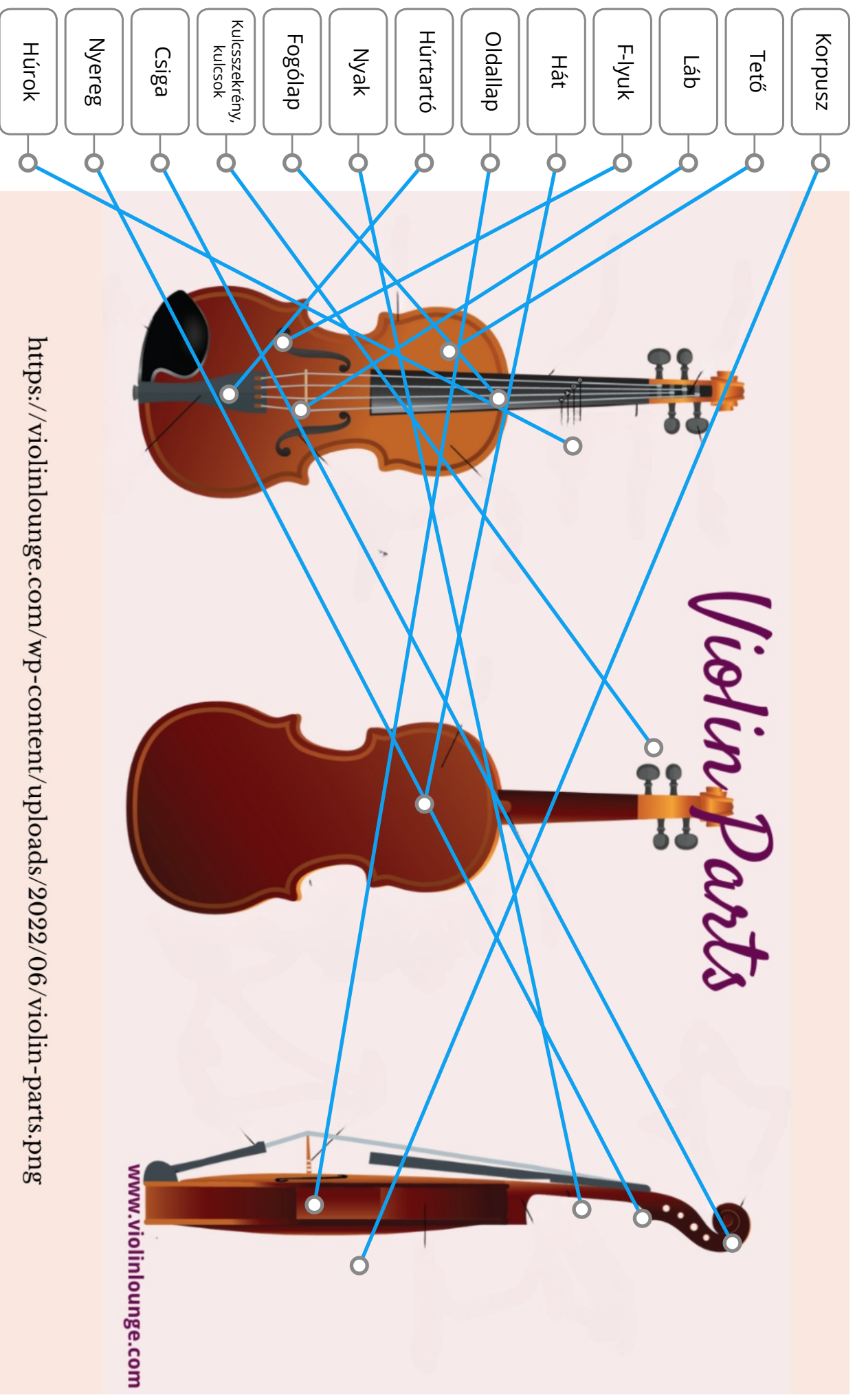
L a k j a
h o l d b a n ,
é s a h o l d
l e g y e n a z
e l e s é g e d !

A hegedű eredete
Javítókulcsok

A hegedű eredete - a hegedű részei képen megjelölés

Date: _____

Name: _____

A hegedű eredete - hangszerek képes párosító

Date: _____

Name: _____

The diagram consists of 10 columns of images and 10 columns of text labels. Blue lines connect the images to their corresponding labels. The connections are as follows:

- Column 1: Acoustic guitar → Column 2: Guitar → Column 3: Gitár
- Column 2: Two baglamas → Column 3: Duda
- Column 3: Tuning fork → Column 4: Citera
- Column 4: Harp → Column 5: Hárfa
- Column 5: Two clarinets → Column 6: Klarinét
- Column 6: Drum set → Column 7: Dob
- Column 7: Clarinet → Column 8: Doromb
- Column 8: Trumpet → Column 9: Cimbalom
- Column 9: Cello → Column 10: Cselló
- Column 10: Double bass → Column 11: Nagybőgő
- Column 11: Double bass → Column 12: Körtemuzsika
- Column 12: Furulya → Column 13: Furulya
- Column 13: Empty box → Column 14: Hegedű

A hegedű eredete - hangszerek képes párosító

Date: _____

Name: _____

1. hegedű

A

B

C

D

2. kürt

A

B

C

D

3. cimbalom

A

B

C

D

4. doromb

A

B

C

D

5. nagybőgő

A

B

C

D

6. cselló

A

B

C

D

7. gitár

A

B

C

D

8. klarinét

A

B

C

D

9. furulya

A

B

C

D

10. citera

A

B

C

D

11. dob

A

B

C

D

12. duda

A

B

C

D

13. hárfa

A

B

C

D

14. hangvilla

A

B

C

D

15. körtemuzsika

A

B

C

D

A kígyó mint a király veje
Javítókulcsok

A KÍGYÓ MINT A KIRÁLY VEJE

puzzle

1. r e Ö g b e e r m

Ö r e g e m b e r

2. y K í ó g

K í g y ó

3. M s g á a h z o k e d i

M e g h á z a s o d i k

4. s a r A t á p

A p a t á r s

5. ö s K e á s l a k

K ö l e s k á s a

6. a í r h n d A y

A r a n y h í d

7. a o L o l d k m a

L a k o d a l o m

8. z a S k k é e s r

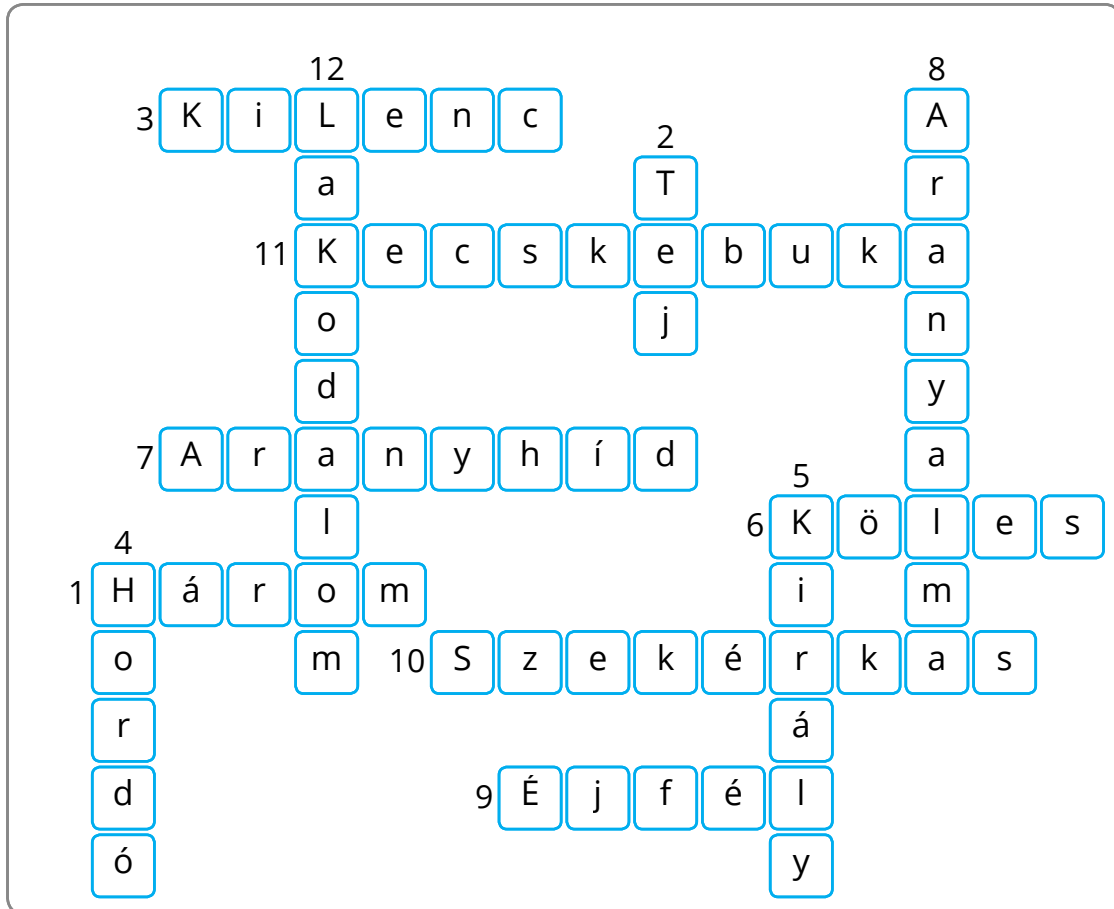
S z e k é r k a s

9. y e s n y z a n o M s

M e n y a s s z o n y

10. s e K c k a e k u b

K e c s k e b u k a

Across

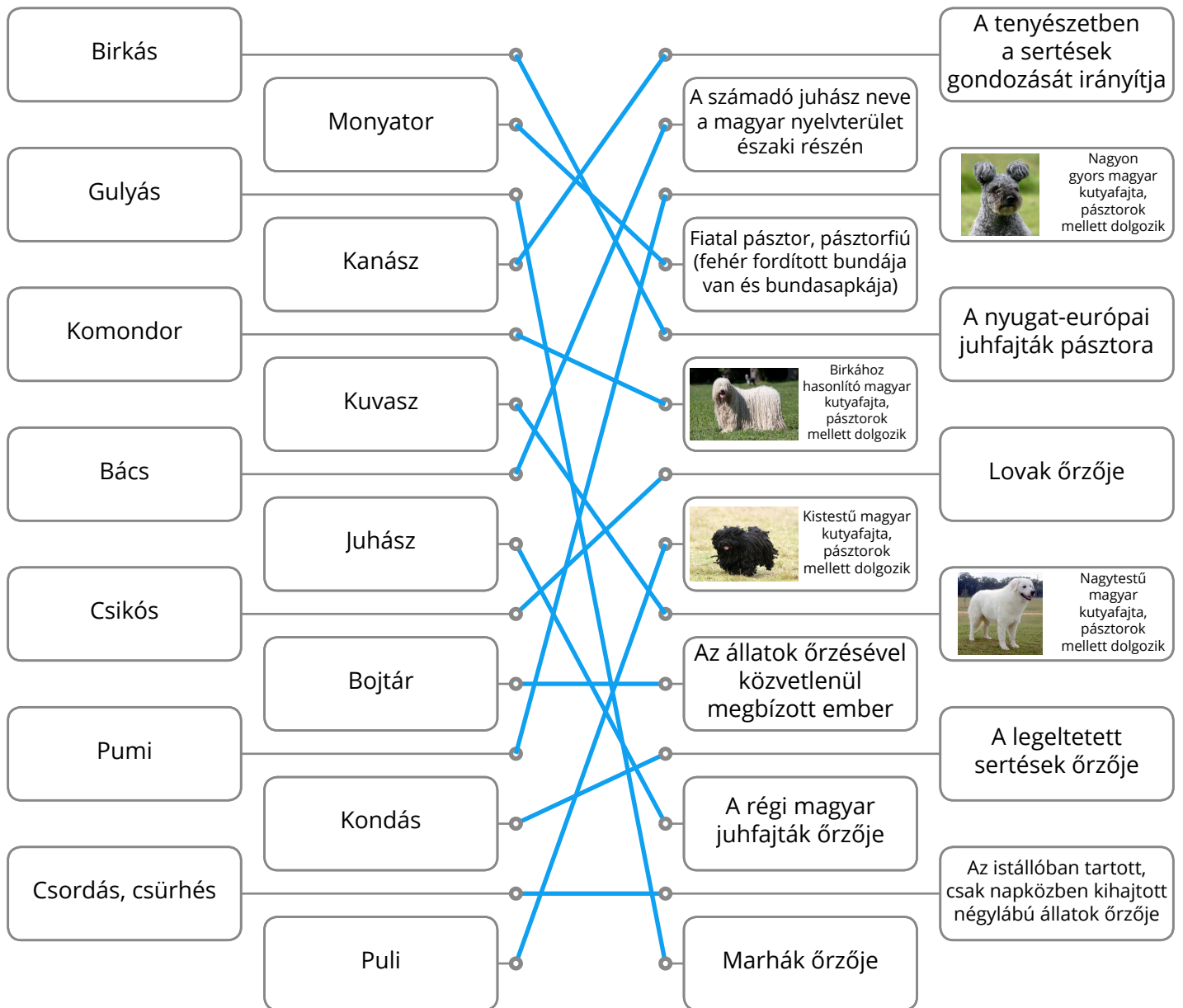
- Hány napig keresgélt a gyerek után kutatva az öreg? (5)
- Hány nap alatt nőtt meg a kígyó? (6)
- Mit láatsz a képen? Ebből készült a kása (5)
- Mit épített a kígyó a király és a vénember háza közé? (8)
- Mikor kelt fel a király? (5)
- Hová ült a kígyó a szekéren? (9)
- Mit vetett a kígyó? (10)

Down

- Mivel etette az öreg a kis kígyót? (3)
- Mekkora lett a kígyó? Mint egy... (5)
- Az ő lányát akarja feleségül venni a kígyó (6)
- Mi nőtt a híd melletti fán? (9)
- Mi tart a mese végén három nap, három éjszaka? (9)

A szegény cigány és a galamb

Javítókulcsok

A szegény cigány és a galamb - foglalkozások párosító

Date: _____

Name: _____

1. Lovak őrzője

- A Csikós B Pumi
C Birkás D Csordás, csürhés

2. Marhák őrzője

- A Komondor B Juhász
C Gulyás D Puli

3. A legeltetett sertések őrzője

- A Bács B Kondás
C Kuvasz D Kanász

4. Az istállóban tartott, csak napközben kihajtott négylábú állatok őrzője

- A Csordás, csürhés B Bojtár
C Csikós D Puli

5. A tenyészetben a sertések gondozását irányítja

- A Kuvasz B Bojtár
C Kanász D Monyator

6. A nyugat-európai juhajták pásztora

- A Birkás B Monyator
C Kanász D Csikós

7. A régi magyar juhajták őrzője

- A Kondás B Juhász
C Pumi D Gulyás

8. Az állatok őrzésével közvetlenül megbízott ember

- A Monyator B Bojtár
C Kanász D Kuvasz

9. Fiatal pásztor, pásztorfiú (fehér fordított bundája van és bundasapkája)

- A Monyator B Komondor
C Kondás D Csordás, csürhés

10. A számadó juhász neve a magyar nyelvterület északi részén

- A Gulyás B Juhász
C Bojtár D Bács

11. Kistestű magyar kutyafajta, pásztorok mellett dolgozik

- A Birkás B Csikós
C Puli D Csordás, csürhés

12. Nagyon gyors magyar kutyafajta, pásztorok mellett dolgozik

- A Juhász
B Pumi
C Monyator
D Csikós

13. Birkához hasonló magyar kutyafajta, pásztorok mellett dolgozik

- A Komondor B Juhász
C Puli D Kondás

14. Nagytestű magyar kutyafajta, pásztorok mellett dolgozik

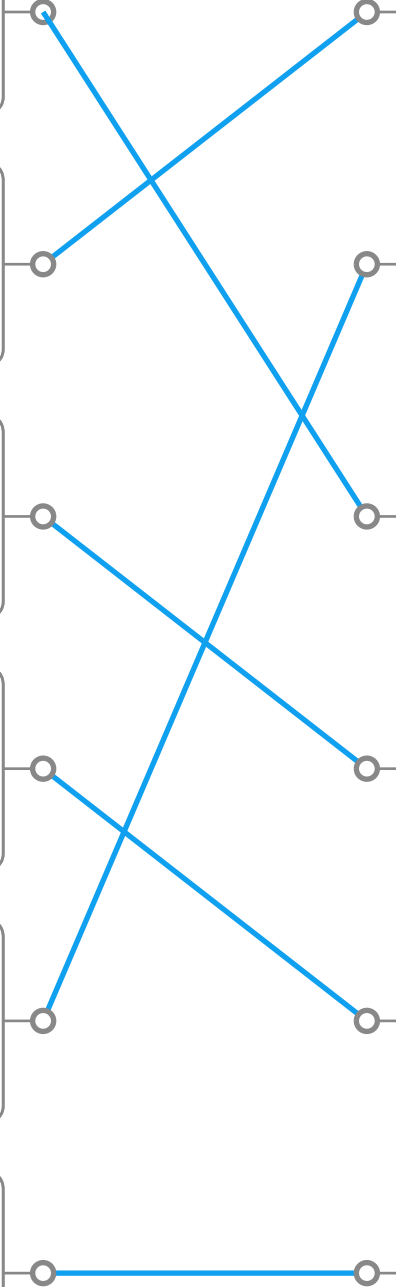
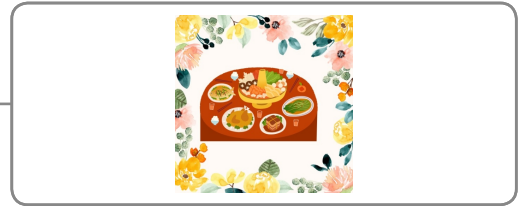
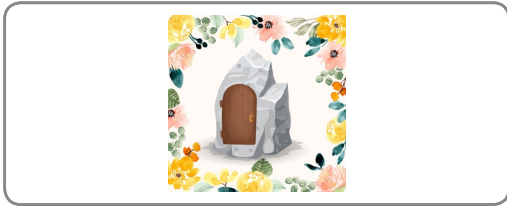
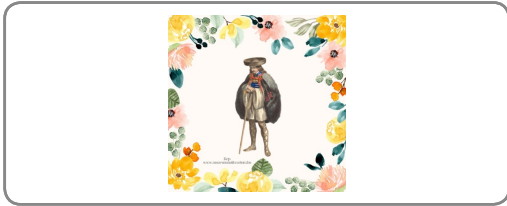
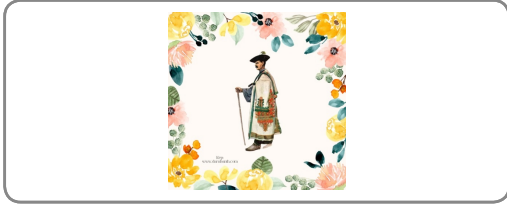

- A Bojtár
B Komondor
C Kuvasz
D Gulyás

A szegény cigány és a galamb képes párosító

Date: _____

Name: _____

A szegény cigány és a galamb kvíz

Date: _____

Name: _____

1. Hány fia volt a szegény cigánynak?

A 2

B 3

C 4

D 6

2. Melyik a kakukktojás? A pásztor fiainak foglalkozása:

A Csikós

B Kondás

C Juhász

D Gulyás

3. Milyen színű volt a galamb?

A Fehér

B Arany

C Ezüst

D Foltos

4. Mit kért a legkisebb fiú a galambtól?

A Egy új kocsit

B Egy nagy házat

C Szép ruhákat

D Ételt, italt

5. Hol tartották a király mulatságát?

A A palotában

B Egy nagy bálteremben

C A réten

D Tábortűz körül

6. Milyen színű ruhában volt a csodaszép nő?

A Arany

B Ezüst

C Gyémánt

7. Ki segített a fiúnak a mesében?

A Egy ebihal

B Egy varangy

C Egy angolna

D Egy aranyhal

8. Ki változtatta galambbá a lányt?

A Egy gonosz mostoha

B Egy gonosz boszorkány

C Egy gonosz varázsló

D Egy gonosz sárkány

9. Mit kell csinálnia éjjelenként a lánynak?

A Vizet hordania a holtaknak

B Cseléd a király konyháján

C Ételt kell hordania a gonosz boszorkánynak

D Ki kell mosnia a gonosz mostoha ruháját

10. Miért nem tudja a mesélő elmondani, hogy miért változtatták galambbá a lányt?

A Nincs kedve hozzá

B Mert nem hallotta azt a történetet

C Túl hosszú lenne a történet

D Ő változtatta át, és szégyelli

**A kígyókirály
Javítókulcsok**

A kigyókirály képen megjelölés

Date: _____

Name: _____

Lolorme

A királyfi

Itt laktak a szereplők

Ezt gyűjtötte Lolorme a mese elején

Lolorme anyukája

Ő segítette a lánynak

A csaranamadár

A gonosz vénasszony

The illustration shows a forest scene with several characters and objects. A woman in a red headscarf and yellow dress is on the left. A green snake is coiled around a tree branch. A blue bird with white patterns is flying. A small figure with a red hat is on a tree stump. A witch with a black hat and a black cat are on the right. A bundle of sticks is on the ground. A wooden barrel is on the left. The scene is filled with green foliage and trees.

A kígyókirály kvíz

Date:

Name:

1. Hogy hívták a főszereplő lányt?

A Lolerme B Lola

C Lali

2. Milyen állatá változtatták a királyfit?

A Béka B Kígyó

C Szarvas

3. Mije volt a kígyókirálynak?

A Bajusz B Szakáll

C Szemüveg

4. Mitől gyógyult meg a lány anyja?

A Csodálatos ital

B Csodálatos étel

C Csodálatos kő

5. Miből volt a ház, a dolgok a barlangban?

A Alumínium B Ezüst

C Arany

6. Ki lakik még a barlangban?

A Egy ronda pék

B Egy ronda vénasszony

C Egy ronda medve

7. Milyen állatnak segített a lány?

A Egy fekete tyúk

B Egy fekete kutya

C Egy fekete macska

D

8. Mit érzett a lány az erdőben egyedül?

A Boldog volt B Fázott

C Sírt

9. Hány napig volt a madár tojása a lány testében?

A Hét B Hat C Öt

10. Mivé változott a mese végén a királyfi?

A Madár B Hegedű

C Ember

A kígyókirály szókereső

Date: _____

Name: _____

1. LOLERME

2. RŐZSE

3. KÍGYÓKIRÁLY

4. MAKKEGÉSZSÉGES

5. SZÉPSÉGES

6. VÉNASSZONY

7. TŰSKE

8. CSARANAMADÁR

9. BOSZORKÁNY

10. BOLDOG

D	Ú	Ó	É	Y	J	U	S	R	J	V	L	M	B	Z
P	É	Z	L	O	L	E	R	M	E	Í	É	R	A	Ő
D	T	Ü	S	K	E	Ü	Y	Z	T	H	S	C	T	Ü
Ó	Ü	B	O	L	D	O	G	K	J	O	Ö	T	I	C
Í	V	É	N	A	S	S	Z	O	N	Y	R	Ő	O	S
T	Z	É	P	Q	F	K	D	X	F	Z	Ő	Ü	Ü	A
U	S	Z	É	P	S	É	G	E	S	Ö	Z	T	E	R
M	U	Y	Ö	D	I	Ő	A	W	Í	C	S	C	T	A
Ó	N	F	F	Z	E	F	Ő	E	J	Ü	E	S	Z	N
Ü	Ö	Z	N	M	E	V	S	J	T	Z	Ö	Ú	S	A
W	W	Ö	Ü	Q	T	Ő	O	D	Á	I	S	Í	W	M
R	V	K	Í	G	Y	Ó	K	I	R	Á	L	Y	J	A
B	O	S	Z	O	R	K	Á	N	Y	L	X	B	D	D
L	G	Ú	L	B	F	Z	Ü	É	A	X	B	Z	D	Á
M	A	K	K	E	G	É	S	Z	S	É	G	E	S	R

A cigányok bőrszínének eredete
Javítókulcsok

A CIGÁNYOK BŐRSZÍNÉNEK EREDETE

1. á K a n l k i u

K á n i k u l a

2. t r a Ú l k e

Ú t r a

k e l

3. d r V s o l á á n

V á n d o r l á s

4. k r T y i á ú l z

T ú z k i r á l y

5. o a P l t a

P a l o t a

6. s e l c e S g é z s é e r n t n

S z e r e n c s é t l e n s é g

7. i K é r n l á y

K i r á l y n é

8. M e ü k l n e

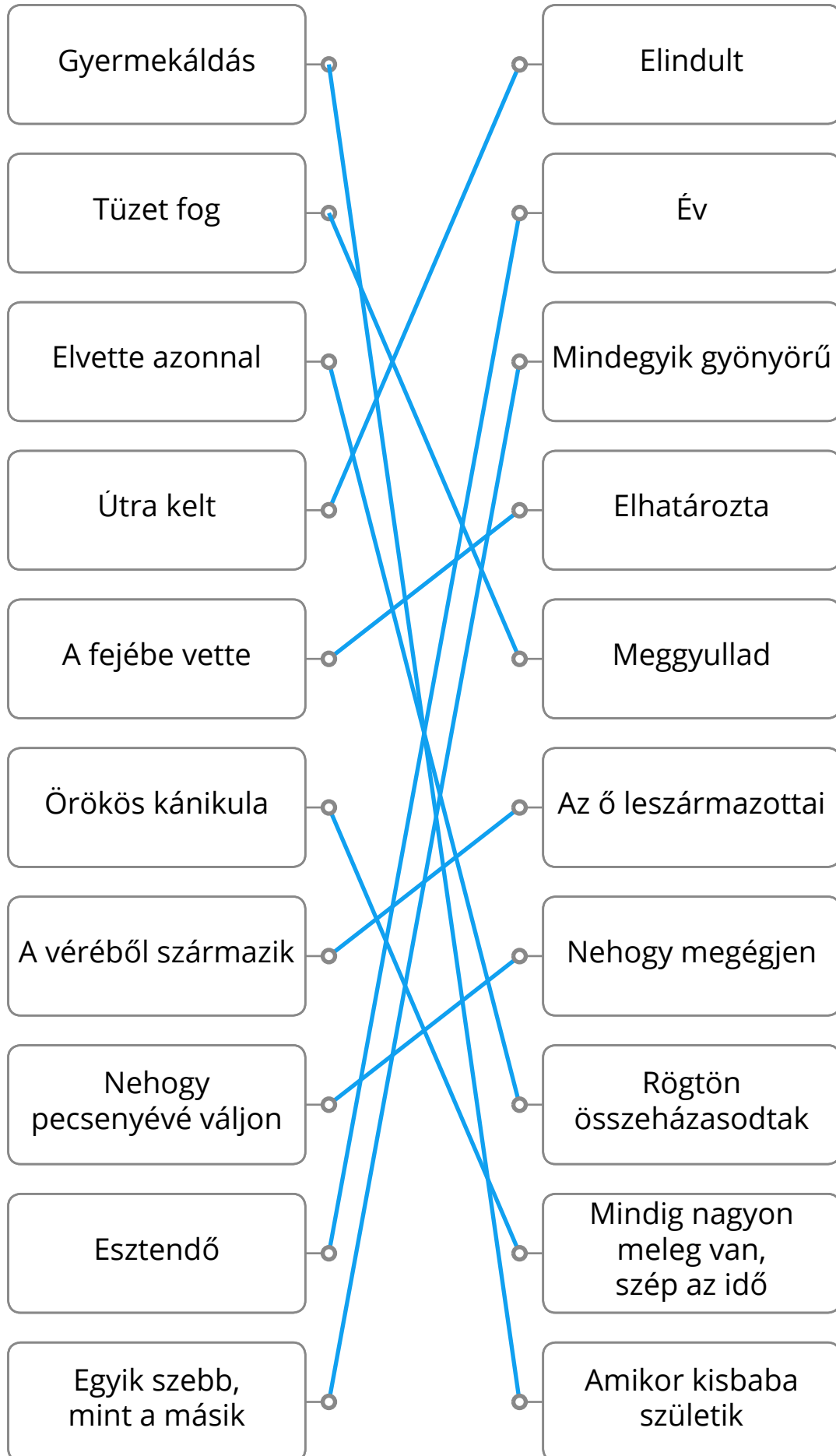
M e n e k ü l

9. e P e c y e s n

P e c s e n y e

10. b r M l a n e u g

M e g b a r n u l

A szegény cigány
Javítókulcsok

A szegény cigány igaz vagy hamis

Date: _____

Name: _____

Write in the item numbers in the list of boxes for each group

Igaz 3 5 8 11 12 13 15 16

Hamis 1 2 4 6 7 9 10 14

1

Az első fizetség egy arany bárány

2

Jánosnak disznókra kell vigyáznia

3

A koma kétszer is meglopja Jánost

4

A főszereplőnek három gyermeke van

5

A cigány ember neve János

6

A főszereplőt Ferencnek hívják

7

A második fizetség egy zsákbamacska volt

8

A főszereplőnek rengeteg gyermeke van

9

Első alkalommal János elveszíti a fizetséget, másodjára a koma meglopja őt

10

A király az első munkát kifizeti, a másodikat nem

11

A második fizetség a szamár és a zsák volt

12

A zsákban levő bot megbüntette a komát, és visszaadta a pénzt

13

János juhokra vigyáz

14

A koma nem adta vissza a pénzt Jánosnak

15

A király kétszer is kifizeti János fizetségét

16

Az első fizetség egy táska arany

Write a number next to each item to show the correct order

A	<p>A bot megbünteti a komát.</p>	9	F	<p>Három juh elveszett!</p>	4
B	<p>János cigány egy szamarat és a botot rejtő zsákot kapja a királytól.</p>	8	G	<p>János egy táska aranyat kap a királytól munkájáért.</p>	6
C	<p>A koma ellopja a cigány pénzét.</p>	7	H	<p>János cigány nagy szegénységben él a családjával.</p>	1
D	<p>János cigány odaadja a három juhot a királynak.</p>	5	I	<p>A cigány visszakapta a pénzét, és boldogan éltek a családjával.</p>	10
E	<p>Hét országon keresztül vándorol, és munkát keres.</p>	2	J	<p>Egy király megbízza, hogy vigyázzon a nyájára.</p>	3

Dagasztóteknő	
Hurkatöltő	
Rötyke	
Tányér	
Köpülő	
Vajnyomó forma	
Sütőlapát	
Szita	
Mozsár	
Krumplinyomó	